Platon
Kritias

Atlantis Efsanesi

"Platon, ona okuryazar için bir zevk, hatta büyük bir meşguliyet kazandırdı"
- Alexander Krom

SOSYAL YAYINLAR

DÜNYA KLASİKLERİ KÜLTÜR DİZİSİ: 29

KRİTİAS / ΚΡΙΤΙΑΣ

PLATON / Çeviren: Erol Güney & Lütfi Ay / Yayımlayan: Sosyal Yayınlar / Kapak düzeni: Diren Yardımlı & Tolga Gürpınar / Dizgi: Girişim Dizgi / Baskı: Kitap Matbaacılık / İstanbul, 2001.

KRİTİAS
ΚΡΙΤΙΑΣ

PLATON

KRİTİAS
ΚΡΙΤΙΑΣ

Çevirenler:
Erol Güney
Lütfi Ay

SOSYAL YAYINLAR
Babıâli Cad., No: 14, Cağaloğlu-İSTANBUL
Tel: (0-212) 527 79 82 - 522 18 94
Faks: (0-212) 527 79 82
http://www.kitapnet.com
kitapnet@izlenim.com

Eski Yunan Has İsimlerinin Yazılışı Hakkında Not

Yunan eserlerinin tercümesinde tanrı, insan ve memleket isimlerini asıllarındaki imlaya göre yazmayı uygun bulduk; bunun için de bugün Avrupa milletlerinin hemen hepsinde kullanılan *transkripsiyon* usulünü aldık. Yunanca'nın her harfi, aşağıdaki cetvelde gösterildiği gibi, tek veya çift harflerle karşılanmıştır. *Th* ve *kh* gibi çift harfleri kullanmaya gerek vardı; çünkü Yunanca'nın Θ'sını da, T'ını da *t* ile gösteremezdik, ikisini ayırmak zorunluydu. X için de sadece *h* harfini alsaydık Yunanca'da sesli harflerin önüne bazen gelen ' işareti ile karışması mümkündü.

Ph çift harfine gelince, Yunanca'nın Φ harfini Avrupalılar öteden beri böyle gösterirler; vaktiyle Romalılar da öyle göstermişlerdir; demek ki o harfin telaffuzu Romalıların *f* harfinin telaffuzuna tamamıyla uymuyormuş.

Romalılar ve bugünkü Avrupa milletleri Yunanca'nın Ξ harfini de *x* ile gösterirler; fakat *x* harfi bizim alfabemizde yoktur: Onun için bunun yerine *ks* çift harfini kullanmayı daha uygun bulduk.

Yunanca isimlerde *y* harfi sessiz değil, sesli harftir ve Yunanca'nın Y harfini gösterir; *ü* okunması lazımdır. Fakat bu telaffuz mutlak değildir; bugünkü Yunanlılar onu *i* okumaktadırlar.

Çift sesli harfleri de gene çift olarak gösterdik. Ancak ov yerine yalnız bir *u* koyduk; bu, şimdiki milletlerarası *transkripsiyon*'da da böyledir.

A	A	H	E	N	N	T	T
B	B	Θ	Th	Ξ	Ks	Y	Y
Γ	G	I	İ	O	O	Φ	Ph
Δ	D	K	K	Π	P	X	Kh
E	E	Λ	L	P	R	Ψ	Ps
Z	Z	M	M	Σ	S	Ω	O

KONUŞANLAR:

TİMAİOS
KRİTİAS
SOKRATES
HERMOKRATES

TİMAİOS: Sözlerimi güzelce sona erdirdiğim şu an- 106
da, uzun bir yolculuktan dönmüş gibi, dinlendiğime ne kadar seviniyorum Sokrates! Şimdi tanrıdan, çoktan beri var olduğu halde sözlerimizin yeniden yarattığı tanrıdan, söylediklerimizden doğru olanlarını korumayı emretmesini, istemeyerek yanlış bir söz söylemişsek, bize gere- b
ken cezayı vermesini dilerim. Cezanın haklısı da yanlışlık yapanın yanlışını düzeltmek, düzeni yeniden kurmaktır. İşte ileride, tanrıların doğuşu hakkında geriye kalan sözlerimizin doğru şeyler olması için tanrıdan bize en mükemmel, en iyi ilacı, bilgiyi bağışlamasını dileriz. Bu dilekten sonra, kararlaştırıldığı gibi, sözü Kritias'a bırakıyorum.

KRİTİAS: Pekala, Timaios, kabul ediyorum, yalnız başlarken ben de senin gibi davranacağım. Büyük bir c
konu üzerinde konuşacağın için hoşgörü dilemiştin. Ben de hoşgörü diliyorum. Hem, sözünü edeceğim meseleleri gözönünde tutarak, bu hoşgörüye Timaios'tan daha fazla hakkım olduğunu iddia ediyorum. Sizden oldukça 107
iddialı, biraz da saygısızca bir istekte bulunacağımı biliyorum; bununla beraber, bu istekte bulunmalıyım. Hangi aklıbaşında adam, senin sözlerini iyi söylemediğini ileri sürebilir? Ama benim elimden geldiği kadar ispata çalışacağım şey, size söyleyeceklerimin daha zor bir konu üzerinde konuşacağımdan daha büyük bir hoşgörüye

muhtaç olduğudur. İnsanlara tanrılardan söz ederken onları tatmin etmek, gerçekten biz ölümlülere, ölümlülerden söz etmekten daha kolay gibi görünüyor. Çünkü dinleyenlerin, kendilerine bu kadar yabancı olan meseleler üzerinde görgüsüz ve kara cahil olmaları, bu konuda söz söylemek isteyenlerin işini pek kolaylaştırır; zaten tanrılar hakkındaki bütün bilgimizin de ne olduğu belli. Ama, düşüncemi daha iyi anlamak için, şuna dikkat ediniz. Hepimizin, dünyadaki bütün insanların sözleri, bir taklit, bir benzetiş olmaktan çıkamaz. Şimdi ressamların, yaptıkları resimlerde tanrı veya insan vücutlarını, seyircilerini memnun edecek kadar benzetebilmek için karşılaştıkları kolaylık yahut zorlukları gözden geçirelim. O zaman göreceğiz ki ressam, resmini yaptığı yeryüzünü, dağları, ırmakları, ormanları, içinde bulunan ve çevresinde dönen her şeyiyle bütün göğü, biraz olsun benzetebilmişse, bizi o anda tatmin etmektedir. Bundan başka, bu gibi şeyler üzerinde kesin bir bilgimiz olmadığından, onların benzeyişlerini ne inceler, ne de tartışırız; belirsiz, aldatıcı şekillere razı oluruz. Ama bir ressam kendi vücutlarımızın resmini yapmaya kalkışınca, onun resmindeki kusuru pekala görüyoruz. Çünkü kendi kendimizi her gün görmeye alışkınız, bu yüzden bütün benzeyişleri iyice gösteremeyen ressamı suçlu buluyoruz. Sözlerimiz için de bu doğal olarak böyledir. Göklere, tanrılara ait şeylerin sözünü ederken, söylediklerimizin onlarla pek küçük bir benzeyişi de olsa, buna kanarız; ama insana ait, ölümlü şeyleri ince eler, sıkı dokuruz. Onun için şimdi konuşurken, söylenmesi gereken şeyleri iyice anlatamazsam, hoş görmelisiniz; çünkü unutmamalıyız ki ölümlü şeyleri insanların umdukları gibi tas-

vir etmek kolay değil, zordur. İşte ben de Sokrates, size bunu hatırlatmak, anlatacaklarımı daha az değil, daha 108
çok hoşgörüyle karşılamanızı istemek için bütün bunları söyledim. Sizden böyle bir hoşgörü istememi haklı buluyorsanız, onu bana seve seve gösteriniz.

SOKRATES: Böyle bir hoşgörüyü senden niçin esirgeyelim, Kritias? Hatta aynı hoşgörüyü, üçüncü olarak konuşacak olan Hermokrates için de kabul edelim. Çünkü biraz sonra, söz almak sırası gelince, muhakkak ki o da sizler gibi, aynı dilekte bulunacaktır. O zaman kendisine de hoşgörü göstereceğimizden emin olarak konuş- b
sun, aynı başlangıcı kullanmak zorunda kalmayarak başka bir şekilde söze girmeyi araştırsın. Azizim Kritias, seni dinleyeceklerin ne düşündüklerini de sana haber vereyim. Senden önceki şair onların pek hoşuna gitmişti. Onun yerini tutabilmek için sonsuz bir hoşgörüye ihtiyacın olacak.

HERMOKRATES: Bu ihtar, Sokrates, Kritias'a olduğu kadar banadır da. Unutma ki, Kritias, korkaklar hiçbir c
zaman zafer anıtları dikememişlerdir. Sözlerine cesaretle başla, Apollon'la Musaları yardımına çağırarak, eski yurttaşlarının erdemlerini bize tanıt, öv.

KRİTİAS: Azizim Hermokrates, senden önce sırada bir başkası var; onun için şimdi cesaret gösteriyorsun, ama az sonra bu işin kolay olup olmadığını sen de anlayacaksın. Ama ne olursa olsun, senin ısrarlarına uyarak ce- d
saretlenmek gerek. Yardıma çağırmamı söylediğin tanrılardan başka, öteki tanrıları, hepsinden önce Mnemosüne'yi, yardıma çağırmalıyım. Çünkü sözlerimin en önemli tarafı, diyebilirim ki onun elindedir. Gerçekten, vaktiy-

le rahiplerin anlattığı, Solon'un da buraya getirdiği şeyleri iyice hatırlayabilir, size de anlatabilirsem, beni dinleyenlerin vazifemi başardığıma karar vereceklerinden emin olabilirim. İşte ben de daha fazla gecikmeden böyle davranacağım.

e Her şeyden önce şunu aklımıza getirelim ki, Herakles'in sütunlarının[1] iç taraflarında yaşayan kavimlerle dışında yaşayanlar arasındaki savaşın üzerinden dokuz bin yıl geçtiği söyleniyor. İşte şimdi size uzun uzadıya bu savaşı anlatacağım. Bu yanda komutayı elinde tutan, savaşın ağırlığını başından sonuna kadar çeken, bizim şehirmiş. Öte yanda da savaşı idare edenler Atlantis adasının kralıarıymış. O ada ki söylediğimiz gibi, Libya'dan[2], As-
109 ya'dan daha büyük olduğu halde, depremler sonunda suya gömülerek, buradan açık denize çıkmak isteyen gemilerin geçmesine engel bir balçık yığınından ibaret kalmış. O zamanlarda yaşayan birçok barbar[3] kavimlere ve bütün Hellen soylarına gelince, onları da sırası geldikçe tanıtacağım; ama önce o zamanki Atinalıları, savaşmak zorunda kaldıkları düşmanları tanıtmak, bunların kuvvetlerini, idare şekillerini anlatmak gerek. Bu işe kendi ilimizi ele alarak başlayalım.

b Vaktiyle tanrılar bütün dünyayı, yer yer, kendi aralarında paylaşmışlardı. Kavgasız, gürültüsüz bir paylaşma, çünkü ne tanrıların kendilerine uygun düşecek şeyleri bilmeyeceklerine inanmak doğru olur, ne de bildikleri halde

1. Cebelizadut'la Cebelitarık'ın oluşturduğu geçite ilk çağlarda verilen ad.

2. Hellenlerce bilinen Afrika demektir.

3. Hellen olmayan demektir.

anlaşmazlıktan faydalanarak ötekilerinin elinden almaya kalkışacaklarına.

Bu adaletli paylaşmada her biri hoşuna giden payı aldıktan sonra, hepsi kendilerine düşen yerlere yerleştiler. Yerleştikten sonra da kendi malları, kendi yetiştirmeleri olan bizleri, çobanların sürülerini besledikleri gibi besle- c
diler. Ama, hayvanlarını sopa ile otlatmaya götüren çobanlar gibi vücutlarımıza eziyet ederek değil; onlar, dümeninin başında gemisini idare eden gemici gibi, hayvanların en kolay idare edildiği yerden, yani arkadan, inandırma kuvvetiyle, ruhlarımıza istedikleri gibi hükmettiler. İşte bütün ölümlüleri böylelikle güttüler. Paylarına düşen bölgelerde böylece hüküm sürdüler.

Baba bir kardeş oldukları için, aynı babadan aynı tabiatı almış olan, aynı bilgi ve sanat sevgisini paylaşan Hephaistos ile Athena, müşterek pay olarak bu yerleri aldılar. Burası erdemle düşünce için yaratılmış bir yer d
olduğundan, ona öz malları gibi sahip oldular. Burada iyi insanlar yaratarak, onlara idare yöntemlerini öğrettiler. Adları kaldıysa da kendilerinden sonra gelenlerin büsbütün kaybolması, aradan da uzun zaman geçmesi yüzünden, gördükleri işlerden bir iz kalmadı. Çünkü, yukarıda söylediğim gibi, hayatta kalan nesiller, her sefer, dağlarda yaşayan, okuma yazma bilmeyen, ovalardaki hükümdarların ancak adlarını duymuş olan, onların gördüğü işlerden de pek az şeyler bilen insanlardan ibaretti. Onlar bu hükümdar adlarını kendi çocuklarına da takarlardı; ama kendilerinden önce gelmiş olanların ne e
erdemlerinden ne de adetlerinden, kulaktan kulağa duyulmuş bazı belirsiz şeylerin dışında, hiçbir şey bilmez-

lerdi. Gerek kendileri, gerek çocukları, birçok nesiller boyunca, yaşamak için gerekli olan şeylerden mahrum kaldıklarından, bütün işleri güçleri, bütün konuşmaları
110 da yalnız bu ihtiyaçlardan ibaret kalıyor, kendilerinden önce, geçmiş zamanlarda olup bitenlere ilgi bile duymuyorlardı. Efsaneler, eski şeylerin araştırılması, ancak şehirlerde boş vakit kaldığı zaman, bazı kimseler yaşamak için gerekli şeylere kavuştuktan sonra başgöstermiştir, önce değil. İşte eski adamların gördükleri işler hatırlanmadığı halde, adları bu yüzden kalmıştır. Bu söylediklerimin ispatı da Kekrops'un, Erekhtheus'un, Erikhthoni-
b os'un ve Theseus'tan önce gelmiş olan kahramanlardan adları hatırda kalanların çoğunun, Solon'un dediğine göre, rahipler tarafından o zamanın savaşları anlatılırken söylenmiş adlar olmasıdır. Kadın adları için de böyledir. Bundan başka, kadınlarla çocukların bile savaşa ait işlerle uğraştıkları bir devirde, insanların, devrin adetlerine pek uygun olarak, silahlarıyla tasvir ettikleri kadın tanrıların kılık kıyafetleri de gösteriyor ki, erkek olsun kadın olsun, topluluk halinde yaşayan bütün canlı var-
c lıklarda tabiat, her cinse mahsus olan yetenekleri her iki cinsin beraberce kullanabilmesini istemiştir.

O zaman ilimizde sanat sahibi olan, hayatlarını topraktan kazanan sınıflardan türlü türlü yurttaşlar yaşıyordu. Ama ta başlangıçtan beri tanrısal adamlar tarafından ötekilerden ayrılan savaşçılar sınıfı, ayrı otururdu. Beslenme ve yetişme bakımından bunların ihtiyacı olan her şeyleri vardı; ama içlerinden kimsenin yalnız kendine mahsus hiçbir şeyi yoktu; her şeyin aralarında müşterek
d olduğunu kabul ediyorlardı; hem öteki yurttaşlardan yaşa-

malarına yetecek şeylerden fazlasını istemiyorlar, hem de dün tasarladığımız muhafızların sözünü ederken onlara yakıştırdığımız bütün işleri görüyorlardı.

İlimize gelince, söylediklerine göre, ki akla yakındır ve gerçektir, önceleri körfezle sınırlanmıştı ve Kithairon'la Parnes doruklarına kadar uzanıyordu[4]; oradan sınır Oropia'yı[5] sağına alarak, soldan da Asopos ırmağını e
boylayarak denize doğru iniyordu; buradaki toprağın bütün dünyada eşi yoktu, o kadar ki il, toprak işlerinde çalıştırılmayan kalabalık bir orduyu besleyebiliyordu. Toprağımızın çok iyi olduğunun kuvvetli bir delili de bugünkü toprağın bile, meyvelerinin çeşidi, güzelliği ve her cins
hayvana yarayan çayırlarımızın zenginliği bakımından 111
herhangi bir toprakla boy ölçüşebileceğidir. Fakat bu ürünler o zaman yalnız mükemmel olmakla kalmıyor, pek bol da yetişiyordu. Buna nasıl inanıyoruz, sözlerimizin doğruluğunu belirtmek için o topraklardan elimizde ne kalmıştır? Bütün il karadan uzaklaşarak denize doğru ilerliyor, denizde bir burun halinde uzanıyor; etrafını çeviren denizin dibi de çok derindir. Dokuz bin yıl içinde -o günden bugüne kadar bunca yıl geçti- birçok büyük tufanlar olmuştur. Bütün bu zaman içinde, bütün bu olaylar sırasında yükseklerden kayan topraklar, başka yerlerde oldu- b
ğu gibi, geçtiği yerlerde söze değer bir parça bırakmayarak, ilin her ucundan denize yuvarlanmışlar, döne döne derinliklerde kaybolup gitmişlerdir. Bugün kalan topraklar, o zamankinin yanında tıpkı küçük adalarda farkedileceği gibi, ceset haline gelmiş bir hasta vücuduna benzer.

4. Kithairon, Attike'nin kuzeybatısında, Parnes de kuzeydoğusunda bir dağ.

5. Oropia, Parnes'in kuzeyinde başkenti Oropos olan bir ülke.

Yumuşak ve verimli toprakların hepsi çökmüş, geriye ancak ilin bir iskeleti kalmıştır. Ama o zamanlar, henüz hiçbir yıkıntıya çöküntüye uğramamış olan ilde, dağların yerini yüksek tepeler tutuyordu; bugün Phelleus[6] tarlaları denilen ovalar, kaba toprakla doluydu; dağların üzerleri, şimdi bile izleri göze çarpan büyük ormanlarla kaplıydı. Şimdi artık arılardan başka bir şey beslemeyen bu dağların bazılarında, yakın zamanlara kadar kirişlerini gördüğümüz en geniş binaları örtmeye yarayan ağaçlar kesiliyordu. Birçok büyük meyve ağaçları da vardı, toprak da hayvanlar için bitmez tükenmez otlar yetiştiriyordu. Aynı zamanda toprak Zeus'un mevsim yağmurlarını da saklıyor, bugünkü gibi cılız toprağın üzerinde denize dökülen suları boş yere akıtmıyordu. Onları derinliklerinde topluyor, sızıntı vermeyen kil tabakalarında biriktiyor, yükseklerden gelen suları yarıklarından akıtıyor, böylece her yandan birçok kaynaklar fışkırtıyor, ırmaklar meydana getiriyordu. O eski kaynakların yanında bugün bile rastlanan tapınma yerleri bu sözlerimin doğruluğunu gösterir. İlin doğal durumu işte böyleydi. Toprak, gereği gibi, kendini yalnız ona vermiş olan gerçekten rençperler tarafından ekilip biçiliyordu. Güzeli seven, iyi yaratılışlı bu rençperlerin, mükemmel toprakları, bol bol suları vardı. Bunlar bir yandan da en elverişli mevsimlerden faydalanıyorlardı.

Şehre gelince, şehir o zamanlar şöyle kurulmuştu. Bir kere, Akropolis şimdiki halinde değildi. Sel gibi yağmurlu bir gece, onu örten toprağı alıp götürerek, çırılçıp-

6. Attike'de taşlık, fakir bir toprağa verilen bu ad, aslında taşlık toprakların hepsine verilirdi.

lak bırakmıştı. Deukalion zamanındaki felaketten önce üçüncü defa gelen bu dehşetli sellerle birlikte depremler de olmuştu. Ama bundan önce, başka bir çağda, Akropolis o kadar büyüktü ki ta Eridanos'a, İlissos'a kadar uzanıyor, Pnyks'i içine alıyor, Pnyks'in karşı yakasından da Lykabettos dağı ile sınırlanıyordu[7]. Her yanı toprakla örtülüydü, bazı yerleri bir yana bırakırsak, tepesi de düzlük b
halindeydi. Akropolis'in dışında, eteklerinin aşağısında, dolaylardaki tarlaları süren rençperlerle sanat sahiplerinin evleri vardı. Yukarıda, Athena ile Hephaistos tapınağının etrafında, yalnız savaşçılar yaşarlardı. Onlar, bir tek evin bahçesi gibi, buranın etrafına bir tek duvar çekmişlerdi. Poyraza karşı tarafta otururlardı. Orada hep birarada yaşamak için evler, kışlık yemek yerleri düzenlemişlerdi. Hiç kullanmadıkları altınla gümüş bir yana bırakılırsa, hem evden hem tapınaktan yana, sürdükleri birlik hayata c
uygun her şeyleri vardı. Fazla yüksek ve aşağı bir yaşayışa kaçmadan, tam ikisinin ortasında kalmaya dikkat ediyorlar, içinde kendilerinin, çocuklarının ve torunlarının ihtiyarladıkları hoş evler yapıyorlar, bu evleri kendilerine benzeyen sonraki nesillere olduğu gibi bırakıyorlardı. Yazın buralarını bıraktıkları zaman, lodosa karşı taraf kendilerine, tabii olarak, bahçelerinin, yemek yerlerinin, gymnasion'larının, yerini tutuyordu[8]. Şimdiki Akropo-

7. Eridanos, Hymettos dağından çıkan, İlissos ırmağına akan bir su; Pnyks, Akropolis'in batısında bir tepe: Lykabettos da şehrin kuzeydoğusunda küçük bir dağdı.

8. Bu cümlede E. Chambry'nin Fransızca, Jowett'in İngilizce, O. Apelt'in de Almanca tercümeleri birbirine uygun olduğundan biz de onlara uyduk. Yalnız Albert Rivaud cümleyi şöyle anlamıştır:

"Akropolis'in lodosa karşı olan tarafını da sıcaklar basınca bırakıp gittikleri bahçeleri, gymnasion'lar, yemek yerleri düzenlemek için kullanıyorlardı." (Critias, 112 c, Société d'Edition 'Les Belles-Lettres', Paris 1925)

lis'in bulunduğu yerde vaktiyle bir pınar vardı; bu pınar
d depremler sonunda koybolmuş, ancak etraftan ince ince akan sızıntıları kalmıştır. Ama o zaman bu pınar bütün şehre, yaz kış bol bol şifalı su veriyordu. İşte hem yurttaşlarının muhafızları, hem de öteki Hellenlerin kendi istekleriyle seçilmiş başları olan bu adamların yaşayışı böyleydi. Kadın ve erkeklerden eli silah tutmaya başlayan veya hâlâ tutabilenlerin, mümkün olduğu kadar aynı sayıda,
e yani aşağı yukarı yirmi binde, kalmasına dikkat ediyorlardı.

İşte onlar böyle adamlardı; illerini ve Hellas'ı doğruluk kurallarına göre, hep böyle idare ediyorlardı. Bütün Avurapa'da, bütün Asya'da vücutlarının güzelliği, ruhlarının asilliğiyle tanınmışlardı; hem de o zamanın en ünlü insanlarıydılar. Düşmanlarının nasıl adamlar olduklarına, ilk tarihlerine gelince, daha çocukken işittiklerimi unutmamışsam, onları sizin gibi dostlardan saklamış olmamak için, şimdi size de anlatacağım.

113 Ama, meselenin özüne girmeden önce, Hellen adlarının barbarlara verildiğini görerek şaşmamanız için, size anlatacağım bir nokta daha var. Bunun sebebini şimdi öğreneceksiniz. Solon bu hikayeden kendi şiirleri için faydalanmayı düşündüğünden, adların anlamlarını araştırdı, bu adları ilk defa olarak yazmış olan Mısırlıların, onları
b kendi öz dillerine çevirmiş olduklarını gördü. Bu sefer kendisi de her adın anlamını ele alarak, onu kendi dilimize çevirdi ve öylece yazdı. Solon'un bu el yazmaları dedemin elinde bulunuyordu, şimdi de bendedir, onları daha çocukken ezberledim. Onun için bizdeki adlara benzer adlar duyarsanız hiç şaşmayın: Sebebini öğrendiniz.

Bakınız bu uzun hikaye aşağı yukarı nasıl başlıyordu. Tanrıların kendi aralarındaki toprak seçiminden konuşurken, bütün dünyayı küçük büyük parçalara ayırdıklarını, kendi adlarına tapınaklar kurup kurbanlar kesilmesini c
adet haline getirdiklerini daha önce söylemiştik. İşte Poseidon da böylece payına düşen Atlantis adasının şimdi size söyleyeceğim bir yerine, ölümlü bir kadından olan çocuklarını yerleştirdi. Denize bakan tarafta, adanın ortasında, boydan boya bir ova uzanıyordu, bu ova bütün ovaların en güzeli, en verimlisi olarak biliniyordu. Ortalarında, aşağı yukarı elli stadion[9] uzaklıkta, her yanı orta yükseklikte bir dağ görülüyordu. Bu dağda o kökü topraktan gelme adamlardan biri oturuyordu. Adı Euenor'du, Leukippe adındaki karısıyla yaşıyordu. Bir tek kız çocukları oldu. Kleito gelinlik çağına varınca annesiyle babası öl- d
düler. Poseidon bu kızı çok beğendiğinden onunla birleşti, kızın oturduğu tepenin etrafını bir sıra denizden, bir sıra karadan yapılmış ve en büyükleri en küçüklerini içine alan, halkalarla çevirerek ayırdı. Bu halkalardan ikisini denizden, üçünü de karadan vücuda getirdi ve onlara adanın ortasından başlayarak, her taraftan aynı uzaklıkta bir daire şekli verdi; böylece oralara insanların ayak basmasına imkan bırakmamış oluyordu, çünkü o zamanlarda ge- e
miden de gemicilikten de kimsenin haberi yoktu. Ortadaki adayı kendi eliyle güzelleştirdi, bir tanrı olduğu için bunda hiç de zorluk çekmedi. Topraktan biri soğuk, biri sıcak, iki kaynak çıkardı, çeşit çeşit, bol bol yiyecekler yetiştirdi. Beş kere ikiz erkek çocukları oldu, onları büyüttü ve Atlantis adasını on parçaya ayırarak ilk ikizlerden önce doğana, anasının eviyle dolaylarındaki toprak

9. Aşağı yukarı altı yüz ayak tutan bir ölçü.

114 parçasını verdi; bu en geniş, en iyi toprak parçasıydı; onu bütün kardeşlerinin üstüne kral olarak getirdi. Ötekilere de idare edecek birçok adam, geniş topraklar bağışlayarak, birer hükümdarlık verdi. Hepsine birer ad taktı. En yaşlıları, Kral Atlas adını aldı; bütün ada ile Atlantikon denilen deniz, adlarını bu ilk kraldan aldılar. Kendisinden sonra doğan kardeşinin payına adanın Herakles sütunları tarafından, bugün orada Gadeiros ülkesi denen yere doğru uzanan ucu düşmüştü. Bu hükümdarın adı Hellenlerce Eumelos, yerlilerin dilinde de Gadiros'tu; bu yere verilen ad da herhalde bundan gelmiş olmalı. Poseidon ikinci ikizlerden birine Ampheres, ötekine Evaimon adını verdi. Üçüncü ikizlerden ilk doğan Mneseus, arkasından gelen de Autokhthon adlarını aldılar. Dördüncü ikizlerden ilk
c dünyaya gelene Elasippos, ikinciye Mestor; beşinci ikizlerden birincisine Azaes, ikincisine de Diaprepes adları verildi. Poseidon'un bütün bu oğulları ve onların çocukları birçok nesiller boyunca bu memlekette yaşadılar. Daha önce de söylediğim gibi onlar, okyanusun daha birçok adaları üzerinde de hüküm sürüyorlar, ayrıca egemenlik-
d lerini bu tarafa, boğazın içlerine, Aigyptos ile Tyrrhenia'ya kadar yürütüyorlardı.

Atlasların soyu git gide çoğaldı ve egemenliğin şerefini korudu. İçlerinden hep en yaşlıları kral oluyordu. Krallık her zaman çocukların en büyüğüne kaldığından, krallıkları nesillerce sürdü. Kendilerinden önce hiçbir kral soyunda görülmeyen, kendilerinden sonra da kolay kolay görülemeyecek olan pek büyük zenginlikler topladılar. Kendi şehirlerinin bütün kaynaklarından faydalandıkları gibi, bütün adanın kaynaklarından da faydalanı-

yorlardı. Yayılmış olan kuvvetlerinden ötürü, birçok şey- e
leri dışarıdan alıyorlar, fakat yaşayışları için gerekli olan şeylerin çoğunu kendi adalarında elde ediyorlardı. En başta, ocaklardan çıkarılan, eritilebilen yahut eritilemeyen bütün madenler ve en çok, bugün ancak adı kalan, ama o zamanlar kendi de bilinen bir çeşit maden geliyordu. Adanın birçok yerlerinde çıkarılan oreikhalkon[10] adındaki bu maden, o zaman bilinen madenlerin, altından sonra en değerlisiydi. Bunun gibi ada, dülgerlerin işine yarayan ve ormandan çıkan her şeyi de bol bol yetiştiriyordu. Ada hem de ev ve yaban hayvanlarını yeterince besliyordu. Hatta fil cinsine bile orada bol bol rastlanıyordu; çünkü ada, yalnız bataklıkların, göllerin ve ırmakların kenarında, yahut dağlarda, ovalarda otlayan bütün öteki 115
hayvanlara değil, yaratılışta hayvanların en büyüğü, en doymak bilmeyeni file de bol otlaklar sağlıyordu. Bundan başka, şimdi dünyanın her tarafında çıkan bütün kokulu şeyler, kökler, otlar, ağaçlar, çiçeklerden yahut meyvelerden çıkarılan özler de adada pek güzel yetişiyordu. Ayrıca meyve ağaçlarıyla yemek için kullandığımız, bazılarından un yaptığımız ve çeşitlerine zahire adını verdiği- b
miz bütün toprak ürünleri de yetiştiriliyordu. Bize içki, yiyecek maddeleri ve kokular veren ağaç türünden meyveleri, zevk ve eğlencemize yarayan o kabuklu, korunması güç meyveyi, akşam yemeklerinden sonra hazımsızlık çekenlerin mide ağrılarını hafifletmek, onlara rahatlık vermek için kullandığımız bütün bu sevilen yemişleri, o

10. Ne olduğu pek belli olmayan, altınla karışık bakır yahut pirinç sanılan bir maden.

zamanlar güneş gören bu kutsal ada, görülmemiş güzellikte, sayısız denecek kadar bol yetiştiriyordu[11]. Ada halkı, topraktan elde ettikleri bütün bu zenginliklerle tapınaklar, kral sarayları, limanlar, gemi tezgahları yaptılar. İlin başka yerlerini de aşağıda anlatacağım sırayı güderek güzelleştirdiler.

Eski merkezi[12] kuşatan deniz suları üzerinden köprüler kurarak hem içeriden dışarıya, hem dışarıdan kral sarayına bir yol açmakla işe başladılar. Bu sarayı, daha ilk kuruluşta, tanrılarla atalarının oturdukları yerde vücuda getirmişlerdi. Onu kendinden bir önce gelenden devralan her kral bir kat daha güzelleştirmeye, eski halini geride bıraktırmaya çalışıyordu. O kadar ki her gören, eserlerinin büyüklüğü, güzelliği karşısında şaşıp kalıyordu. Denizden dışarıdaki su halkasına kadar üç plethron[13] genişliğinde, yüz ayak derinliğinde ve elli stadion uzunluğunda bir su yolu kazdılar; limanlarda olduğu gibi, en büyük gemilerin bile içeriye girmesine yetecek kadar geniş bir ağız açtılar. Bundan başka, birbirinden denizle ayrılan

11. Burada Platon'un hangi meyveleri saydığını anlamak güçtür. Albert Rivaud bunların belki zeytin, nar, limon olabileceğini söylüyor.

Bütün bu cümle A. Rivaud, E. Chambry ve B. Jowett metinlerinde aşağı yukarı aynı şekilde tercüme edildiği halde yalnız O. Apelt'in Almanca metninde şöyle çevrilmiştir.

"Buna beslenmek için muhtaç olduğumuz yumuşak meyveyle kuru meyve katılırdı. Bir de yemek için kullandığımız ve genel olarak sebze adı altında topladığımız bütün meyvelerle, ağaç biçiminde büyüyen yiyecek, içecek ve merhem yağı veren meyveler; sonra yemiş ağaçlarının, eğlence ve neşemiz için yaratılmış meyveleriyle... (Yukarıdaki tercüme ile birleşiyor) gelirdi." (Kritias, 115 b, F. Meiner, Leipzig 1922).

O. Apelt'e göre yumuşak meyvenin üzüm; kuru meyvenin buğday, arpa ve benzeri taneler; ağaç biçiminde büyüyen meyvenin Hindistan cevizi; yemiş ağaçları meyvelerinin de elma olması mümkündür.

12. *Merkez* kelimesini *Metropolis* karşılığı olarak kullandık.

13. Aşağı yukarı üç yüz ayak tutan bir ölçü.

toprak halkalar arasında, köprülerin tam karşısına, üç sıra küreklilerin bile geçebileceği su yolları açtılar; toprak e
halkalar deniz yüzünden epeyce yüksek olduklarından, bu su yollarının üzerini, altından gemilerin geçebileceği yükseklikte örttüler. Su halkalarının en büyüğü, denize bağlı olanı, üç stadion genişliğindeydi, onun arkasındaki toprak halkanın genişliği de o kadardı. İkinci su ve toprak halkalarının genişlikleri ikişer stadion'du; yalnız merkez adasını çeviren su halkasının genişliği bir stadion'du. Kral saraylarının bulunduğu adaya gelince, burasının çapı beş stadion'du. Bu ada ile halkaları ve bir plethron genişliğin- 116
deki köprünün iki başını çepeçevre taştan bir duvarla çevirdiler. Köprü başlarına ve denizin geçtiği her yere kapılarla kuleler yaptılar. Kendilerine gerekli olan taşları merkez adasının kıyılarında, toprak halkaların iç ve dışının altından çıkarıyorlardı; bu taşların beyazları, karaları, kır- b
mızıları vardı. Taşları çıkarırken toprağın altından, üstleri kendiliğinden kayalıkla örtülü kalan çift havuzlar oydular. Bu yapılardan bazıları tek renkliydi; ötekilerindeyse, çeşitli taşlardan kullanarak göze hoş gidecek çeşitli renkleri birbiriyle örüyor, böylece onlara doğal bir güzellik vermiş oluyorlardı. En dış toprak halkasını çeviren duvarı, sıva yerine, boydan boya tunçla kapladılar; iç toprak halkaların duvarını erimiş kalayla, asıl Akropolis'i çevi- c
ren duvarı da ateş parıltılı oreikhalkon'la örttüler.

Akropolis'in içindeki kral sarayı, şöyle düzenlenmişti: Akropolis'in ortasında Kleito ile Poseidon'a ayrılmış bir tapınak vardı. Bu tapınağa girmek yasaklanmış, etrafına altından bir duvar çekilmişti. Vaktiyle Kleito ile Poseidon'dan doğan on sülalenin ilk kralları burada dünyaya gelmişlerdi. Bunların her birine, paylarına dü-

şen yerlerden her yıl, mevsim başlarında, buraya kurbanlar getiriliyordu. Poseidon tapınağının kendisi de bir
d stadion uzunluğunda, üç plethron genişliğinde ve bu boyuta uygun düşecek yükseklikteydi; ama görünüşünde barbar bir hal vardı. Tapınağın dışı, baştan başa gümüşle kaplanmıştı, yalnız akroterionları[14] altındandı; iç tarafına gelince, baştan başa fildişinden olan tavan altın, gümüş ve oreikhalkon'la süslenmişti; kalan taraflar, duvarlar, sütunlar ve döşemeler oreikhalkon'la örtülmüştü. Tapınağın içine altın heykeller dikilmişti. Hele bir savaş arabasının içinde, ayakta, altı kanatlı atı koştururken gö-
e rülen tanrı heykeli o kadar büyüktü ki, başı tavana değiyordu; sonra, yunus balıkları üzerinde, onun etrafında halkalanan yüz Nereid[15] görülüyordu, çünkü o zaman onların yüz tane oldukları sanılıyordu. Bundan başka, öteki beriki tarafından armağan edilmiş birçok başka heykeller de vardı. Tapınağın etrafında, dışarıda, on kral karısının ve onların soyundan gelenlerin altından heykelleri yükseliyordu; ayrıca krallar tarafından veya şehir ahalisiyle karalların emri altındaki dış illerin ahalisi tarafından armağan edilmiş başka büyük heykeller de vardı. Bundan başka, büyüklüğü ve işçiliğiyle bütün bu düzene uygun düşen bir kurban yeri[16] vardı; bunun gibi
117 kral sarayı da krallığın büyüklüğüyle tapınağın süslerine uygundu.

14. Çatıda, iki yüzeyin birbirini kestiği yer, yahut bir tapınağın cephesine konan heykel kaidesi, yahut da saçak süsü.

15. Klasik geleneğe göre Nereidler elli tanedir.

16. Yunanca aslı *Bomos* olup Fransızların *autel* dedikleri bu kelimeyi, şimdiye kadar olduğu gibi, *mihrap* veya *mezbah*'la tercüme etmektense, tam karşılığı vermemekle beraber *kurban* yeri şeklinde tercüme etmeyi daha doğru bulduk.

Kaynaklara gelince, soğuk su kaynağı da sıcak su kaynağı da bol bol fışkırıyor, sularının güzel içimiyle, yararlılığıyla halkın ihtiyaçlarını pek iyi karşılıyordu. Bu kaynakların etrafında yapılar yapmışlar, sulara uygun ağaçlar yetiştirmişlerdi. Yanı başlarına da bazısının üstü açık, bazısının, kışın sıcak suyla yıkanabilmek için, üstü kapalı havuzlar yapmışlardı. Krallarla halka ait ayrı ayrı b
hamamlar, ayrıca kadınlara, atlara ve başka yük hayvanlarına mahsus yıkanma yerleri vardı; bunların her biri kendine göre süslenmişti. Buralarda kullanılan suları Poseidon'un kutsal ormanına akıtıyorlardı. Bu ormanda toprağın iyiliği sayesinde, her cinsten güzel, ulu ağaçlar vardı. Sonra suları oradan, köprülerin yanından geçirdikleri su kemerleriyle dış halkalara kadar götürüyorlardı. Orada birçok tanrılar adına birçok tapınaklar yapılmış, bahçeler, c
erkekler için gymnasion'lar, atlar için idman alanları meydana getirilmişti. Bu idman alanları iki halka adanın her birinde, ayrı yerlerde yapılmıştı. Bundan başka en büyük adanın ortasında, at yarışları için, bir stadion genişliğinde ve atlara yarışırken bütün halkayı baştan başa dolaşmak imkanını verecek uzunlukta, alanlar ayırmışlardı. At alanının etrafında, baştan başa, hükümdarın aşağı yukarı bütün muhafızlarını alan kışlalar vardı. En emniyetli d
muhafızlar, Akropolis'e en yakın, en küçük halkada oturuyorlardı. Bağlılıklarıyla kendilerini ayrıca göstermiş olanlar için, Akropolis'in içinde, kral sarayının çevresinde evler yapılmıştı. Tersaneler üç sıra küreklilerle, bu gemilere gerekli teçhizatla doluydu, hepsi de çok iyi hazırlanmıştı. İşte krallar sarayının çevresi böylece düzenlenmişti.

Üç dış limanı geçtikten sonra, deniz kenarından baş-
e layan ve en büyük halkalarla limana olan uzaklığı her dolayda elli stadion olan bir halka duvara rastlanıyordu. Bu duvar, su yolunun denize açılan ağzında kapanıyordu. Baştan başa, sık, birbirine bitişik evlerle örtülüydü. Su yoluyla en büyük liman dünyanın dört bucağından gelen gemilerle, tacirlerle doluydu. Bu kalabalıktan, gece gündüz, her çeşit sesler, uğultular, gürültüler yükseliyordu.

Şehirle eski saray hakkında duyduklarımı, aşağı yu-
118 karı olduğu gibi size anlattım. Şimdi ilin geri kalan yerlerinin durumuyla, nasıl idare edildiklerini anlatmaya çalışmalıyım. Söylendiğine göre, bütün il yüksekti, kıyıları sarptı, yalnız şehrin etrafı çepeçevre düzlüktü. Bu ova denize kadar inen dağlarla çevrilmişti; yüzeyi düz ve düzgündü, bütünü uzunluğunaydı; bir yanı üç bin, merkezi de denizden iki bin stadion'du. Bu parça, adanın bütün uzun-
b luğunca, güneye bakıyordu ve kuzey rüzgarlarından korunmuştu. Buralarını çevreleyen dağların, çokluk, büyüklük, güzellik bakımından, bugünküleri geride bıraktığını övüne övüne söylüyorlardı. Bu dağlarda, ahalisi kalabalık, zengin köyler, bütün evcil ve yaban hayvanlara bol bol ot yetiştiren çayırlar, ırmaklar, göller, her işte kullanılabilecek, her cinsten birçok ağaçlar vardı.

c İşte bu ova, tabiatın ve birçok kralların uzun zaman harcanan emekleri sayesinde şimdi anlatacağım şekli almıştı. Aşağı yukarı düzgün, uzunlama bir dörtgen biçimindeydi; düzgün olmayan yerler çepeçevre bir hendek kazılarak düzeltilmişti. Kazılan bu hendeğin derinliğine, genişliğine, uzunluğuna gelince, bu işin de insan elinden çıktığı düşünülürse, söylenen boyutlarda olabileceğine

gerçekten inanmak güçtür. Bununla beraber ben gene duyduklarımı söyleyeyim: Bu hendek bir plethron derinliğinde kazılmıştı, genişliği her yandan bir stadion'du, d
uzunluğu da bütün ovayı kucakladığından, on bin stadion'a varıyordu. Dağlardan dökülen sular oraya akıyor, ovayı baştan başa dolaşıyor, iki uçtan şehre varıyor, oradan da denize akıtılıyordu. İlin yüksek yerlerinden ovayı düz bir çizgiyle kesen, deniz kenarındaki hendeğe dökülen, aşağı yukarı yüz ayak genişliğinde su yolları iniyordu; bu su yollarının arasındaki uzaklık yüz stadion'du. Bu su yolları, daha küçük ara yollarla birbirine ve şehre bağlanıyor, böylelikle dağlardaki odunların suya bırakılarak indirilmesi, mevsim ürünlerinin gemilerle taşınması e
mümkün oluyordu. Şunu da söyleyeyim ki her yıl iki ürün alınıyordu, çünkü kışın Zeus'un yağmurlarından, yazın da su yollarından getirilen sulardan faydalanılıyordu.

Ovanın savaş için verebileceği asker sayısına gelince, her bölgenin bir asker başı vermesi kararlaştırılmıştı. Her bölge on stadion genişliğinde, on stadion uzunluğundaydı. Askerlerin hepsi de altmış bin kadardı. Dağlarla 119
ilin başka yerlerinden toplanacak askerlere gelince, bunlar sayısız denecek kadar çokmuş; oturdukları yer ve köylere göre, bölgeler arasında, asker başlarının emri altına verilmişlermiş. Her altı asker başı savaş için bir savaş arabası getirmek zorundaydı; böylece bu savaş arabalarının hepsi on bini buluyordu. Bundan başka her asker başı, iki atla atlılarını, arabasız koşumlu iki hayvanla küçük kal- b
kanlı bir savaşçıyı, savaşçının gerisinde iki hayvanı idare eden bir arabacıyı, ayrıca iki ağır silahlıyı, iki okçu ile iki sapancıyı, üç taş atıcısıyla üç mızrakçıyı, bin iki yüz ge-

minin tayfasını sağlamak için de dört gemici getirmeyi üzerine almıştı. İşte krallık devletinin askerlik düzeni böyle kurulmuştu. Öteki dokuz ülkeye gelince, bunlardan her birinin kendine göre bir düzeni vardı; bunları burada anlatmak çok uzun sürer.

c Devlet makamlarıyla genel hizmetler, ilk zamanlardan beri şöyle düzenlenmişti: On kraldan her biri, kendi payına düşen topraklarda, kendi şehrinde halka hükmediyor, yasaların çoğunu kendisi koyuyor, dilediği kimseyi cezalandırıyor, dilediğini öldürüyordu. Ama kralların birbirleri üzerindeki nüfuzuyla aralarındaki karşılıklı bağlar, Poseidon'un emirlerine göre düzenleniyordu. Krallar, geleneğe uyarak, ilk kralların adanın ortasına, Poseidon tapınağına diktikleri oreikhalkon'dan sütun
d üzerine kazılmış yazılara uyarak, böyle davranıyorlardı. Tek ve çift yıllara sırayla aynı saygıyı göstererek, her beş veya altı yılda bir bu tapınakta toplanıyorlardı. Toplantıda hepsini ilgilendiren işleri görüşüyorlar, İçlerinden yasaya aykırı davrananlar olursa onu muhakeme ediyorlardı. Karar verecekleri zaman, önce aralarında şöyle ant içiyorlardı: Poseidon tapınağının çevresindeki kutsal yerlerde başı boş boğalar vardı. On hükümdür, tek başlarına, tanrıdan diledikleri kurbanı kendilerine yakalattırmasını dua ediyorlar, sonra, ellerine hiç demirden silah almaya-
e rak sopalar, kementlerle boğaları yakalamaya çıkıyorlardı. Yakaladıkları boğayı sütunun yanına getiriyorlar, hayvanı, üzerindeki yazıları kanıyla sulayacak gibi sütunun üzerinde kesiyorlardı. Sütunun üzeri yasalardan başka, yasalara karşı gelecekler için korkunç lanetlerle doluydu.

Boğayı adetlerine uygun olarak kurban ettikten sonra, 120
bütün vücudunu kutsallaştırıyorlar, sonra, bir şarap çanağını doldurarak, bu çanağa birbirinin adına bir kan pıhtısı atıyorlar, kalanını da sütunun her yanını temizledikten sonra ateşe veriyorlardı[17]. Bundan sonra çanaktan altın taşları doldurarak ateşe serpiyorlar, sütunlarda yazılı yasalara göre hüküm vereceklerine, bugüne kadar onlara karşı gelmiş olanları cezalandıracaklarına bugünden sonra kendilerinin de bu yazılı yasalara bilerek karşı gelmeyeceklerine, babalarının yasalarına uygun olmayan emirler vermeyecekleri gibi onlara aykırı emirlere de boyun b
eğmeyeceklerine yemin ediyorlardı. Her biri hem kendisi, hem sülalesi için böyle ant içtikten sonra tasında kalanı içiyor, tası da tanrının tapınağına armağan ediyordu; bundan sonra yemekle ve başka lüzumlu işlerle uğraşıyorlardı. Karanlık basıp kurban ateşi sönünce her biri mavi renkte çok güzel birer elbise giyiyordu; sonra ant içtikleri yere, kurban ateşinin külleri üzerine oturuyorlar, geceleyin de tapınağın bütün ışıklarını söndürdükten c
sonra içlerinde yasalara karşı gelmekle suçlu buldukları varsa, hem hüküm giyiyorlar, hem hüküm veriyorlardı. Hüküm verdikten sonra, sabah olunca, hükümleri, altından bir levha üzerine kazıyorlar, elbiseleriyle beraber, hatıra olarak tapınağa armağan ediyorlardı. Bundan baş-

17. Aslının da belirsiz olduğu anlaşılan bu cümleyi Albert Rivaud, -E. Chambry, Jowett ve Apelt'den ayrılarak şöyle çeviriyor:

"Boğayı adetlerine göre kurban ettikten sonra, bütün gövdesini kutsallaştırıyorlar, sonra bir çanağı kanıyla doldurarak, birbirinin üzerine bu kanın pıhtısından sürüyorlar, ve benzeri... (Critias 120, Société d' Edition "Les Belles - Lettres", Paris 1925)."

ka, her kralın hakıarına, vazifelerine dair birçok özel yasalar daha vardı. En önemlileri, birbirlerine karşı silaha sarılmamak, içlerinde kendi devletinde kral soylarından
d birini yok etmeye kalkışan olursa birbirine yardım etmek için biraraya gelmek, savaş ve öteki işler üzerinde alınacak kararlar için, babaları gibi, birarada toplanıp görüşmek, ama son sözü Atlas oğluna bırakmaktı. Hiçbir kral kendi soyundan gelen birini, on kralın yarısından çoğu razı olmadıkça, ölüm cezasına çarptıramazdı.

İşte o zamanlar bu ilin kuvveti, iktidarı o kadar büyüktü; tanrı bu büyük iktidarı, anlattıklarına göre, şu nedenle bize karşı çevirmiş. Birçok nesiller boyunca, tanrı-
e ca yaratılışları üstün geldikçe, yasalara boyun eğdiler, kanlarına karışan tanrısal öze bağlı kaldılar. Her yönden doğru, büyük düşünceleri vardı, hayatın bütün olağanlıkları karşısında ve birbirlerine yumuşak, düşünceli davranıyorlardı. Erdemden başka her şeyi küçük gördükleri için de mallarına, mülklerine büyük bir değer vermiyorlar; altın külçelerini, başka zenginliklerini bir yük gibi ta-
121 şıyorlardı. Zenginliğin zevklerine kapılmıyorlar, her zaman kendilerine hakim kalarak doğru yoldan ayrılmıyorlardı. Ölçülü adamlar oldukları için bütün bu zenginliklerin erdemle birleşik sevgiyle birlikte çoğaldığını, tersine olarak zenginliklere bağlanılıp değer verilince de onların erdemle beraber yok olduğunu açıkça görüyorlardı. Böyle düşündükçe, kendilerindeki tanrısal özü kaybetmedikçe, bütün bu anlattığım zenginliklerin çoğaldığını gördüler. Birçok ölümlülerle sık sık birleşmeleri yüzünden, kendilerindeki tanrısal öz git gide azalıp insanlık özü üstün gelmeye başlayınca, o zaman, içinde yaşadık-

ları refahı hazmedemeyerek, soysuzlaşmaya başladılar;
görmesini bilenlere çirkin göründüler, çünkü en değerli b
şeylerinin en güzellerini kaybetmişlerdi. Gerçek bahtlılığın ne olduğunu bilmeyenlere de artık birer zorbadan, birer aç gözlüden başka bir şey olmadıkları zaman, büsbütün güzel, büsbütün bahtlı göründüler. Yasalara göre hükmeden, böyle şeyleri çok iyi görebilen tanrıların tanrısı Zeus, işte o zaman bir zamanlar erdemli olan bu soyun bahtsızlığını farkederek, onların aklını başına getirmek,
onları uslandırmak için cezalandırmaya karar verdi. Bü- c
tün tanrıları, evrenin ortasında kurulu ve oradan durmadan değişen her şeyi gören en kutsal evinde biraraya topladı; onlara dedi ki: .....

(Platon'un metni burada sona eriyor).

Platon
Kritias

Atlantis Efsanesi

PLATON'UN geç diyaloglarından Kritias, görkemli ada krallığı Atlantis'in Atina'yı fethetme çabasının hikayesini konu alır. Kritias Platon'un bir "üçlü" olarak tasarladığı diyaloglarından ikincisidir. Öncesinde Timaeus, ardında da Hermokrates vardır. Ne var ki Hermokrates hiçbir zaman yazılamadığı için, Kritias da hiçbir zaman tamamlanamadığı için modern klasisitler çoğu kez -Timaeus ile aralarındaki paraleliği de dikkate alarak- ikisini bir arada, "Timaeus-Kritias" olarak adlandırırlar.

KİTAP

ISBN 978-605-4177-78-3

9 786054 177783